

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग
अध्यापन अनुमतिपत्र परीक्षा - २०८०

तहः निम्न माध्यमिक |

समयः १ घण्टा

सेटः D

पूर्णाङ्कः १००

उत्तीर्णाङ्कः ५०

१. विद्यालयमा शिक्षकहरूको Action Learning Group को निर्माण र प्रभावकारी कार्यान्वयन तलका कुन विषयसँग बढी सम्बन्धित रहेको छ ?

- A. शिक्षकको वृत्ति विकासमा योगदान
- B. विद्यालयलाई सिकाइ सङ्गठनको रूपमा विकास
- C. विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिमा बढोत्तरी
- D. शैक्षिक खोज तथा अनुसन्धान

प्रमाण/स्रोत: विद्यालयलाई एउटा गतिशील 'सिकाइ सङ्गठन' (Learning Organization) को रूपमा विकास गर्न शिक्षकहरू आपसमा अनुभव आदानप्रदान गर्ने समूह (Action Learning Group) निर्माण गरी सहकार्य गर्नु।

२. शिक्षक सक्षमता प्रारूप २०७२ मा शिक्षकको सक्षमतामा नसमेटिएको पक्ष तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. विद्यालयको रणनीतिक दिशा निर्माण
- B. विषयवस्तुको ज्ञान
- C. कानुनी आधार तथा पेसागत आचारसंहिता
- D. निरन्तर सिकाइ र पेसागत विकास

प्रमाण/स्रोत: शिक्षक सक्षमता प्रारूप, २०७२ मा तोकिएका ८ वटा सक्षमताहरू (विषयवस्तुको ज्ञान, शिक्षण विधि, सिकारूको ज्ञान, सिकाइ वातावरण, सञ्चार/सहकार्य, निरन्तर सिकाइ, कानुनी आधार, सूचना-प्रविधि) मा 'विद्यालयको रणनीतिक दिशा निर्माण' (जो प्रधानाध्यापक/व्यवस्थापनको सक्षमता हो) पर्दैन।

३. राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६ ले शिक्षामा गुणस्तर कायम गर्न दुर्गम र पातलो बस्ती भएका क्षेत्रमा ठुला विद्यालय सञ्चालनमा ल्याउन नसकिने अवस्थामा तलकामध्ये के गर्ने भन्ने उल्लेख गरेको छ ?

- A. आवासीय विद्यालय सञ्चालन गर्ने
- B. बहुकक्षा शिक्षण व्यवस्था अवलम्बन गर्ने

- C. विद्यालयहरू एकीकरण गर्ने
- D. धेरैवटा साना विद्यालय सञ्चालन गर्ने

प्रमाण/स्रोत: राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६ को नीति तथा कार्यनीति अनुसार भौगोलिक रूपमा विकट र पातलो बस्ती भएका स्थानमा आवासीय विद्यालय (Residential Schools) को व्यवस्था गरी गुणस्तरीय शिक्षा पुऱ्याउने उल्लेख छ।

४. गुणस्तरीय शिक्षाको लागि गुणस्तरीय प्रक्रिया अन्तर्गत नपर्ने पक्ष तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. कक्षाकोठा व्यवस्थापन
- B. पर्याप्त शिक्षण सिकाइ
- C. सान्दर्भिक पाठ्यक्रम निर्माण
- D. उपयुक्त शिक्षण विधि

प्रमाण/स्रोत: गुणस्तरीय शिक्षाको पूर्वाधार/ढाँचा (Quality Framework) मा 'पाठ्यक्रम निर्माण' लगानी/आगत (Input) पक्ष हो भने कक्षाकोठा व्यवस्थापन, शिक्षण सिकाइ र विधि प्रक्रिया (Process) पक्ष हुन्।

५. गुणस्तरीय शिक्षाको नतिजा वा उपलब्धिसँग सम्बन्धित पक्ष कुन हो ?

- A. सिकाइ अनुकूल वातावरण
- B. साक्षरता र सिप प्राप्ति
- C. शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप
- D. मापन र पृष्ठपोषण

प्रमाण/स्रोत: युनेस्को र गुणस्तरीय शिक्षा प्रारूप अनुसार सिकारूले हासिल गर्ने 'साक्षरता, जीवनोपयोगी सिप र ज्ञान' शिक्षाको प्रतिफल/नतिजा (Outcome/Product) हुन्।

६. वर्तमान कानुनी प्रावधान अनुसार विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिको परीक्षण र व्यवस्थापन स्थानीय तहले गर्ने भनिए तापनि हालसम्म यस सम्बन्धी कार्य कुन निकायले गर्दै आएको छ ?

- A. शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
- B. विद्यार्थी गुणस्तर परीक्षण केन्द्र
- C. शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण कार्यालय
- D. शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र

प्रमाण/स्रोत: राष्ट्रिय स्तरमा विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धि परीक्षण (NASA) को सञ्चालन र व्यवस्थापन 'शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र' (Education Review Office - ERO) ले गर्दै आएको छ।

७. शैक्षिक नेतृत्वका प्रमुख तीन आयामहरू के के हुन् ?

- A. Moral, ethical and personality dimensions
- **B. Moral, ethical and cultural dimensions**
- C. Intellectual, ethical and cultural dimensions
- D. Intellectual, social and moral dimensions

प्रमाण/स्रोत: शैक्षिक नेतृत्व सिद्धान्त (Educational Leadership Theories) अनुसार नेतृत्वका प्रमुख ३ पक्षहरूमा नैतिक/सदाचार (Moral), आचरणगत (Ethical), र सांस्कृतिक (Cultural) आयामहरू पर्दछन्।

८. नागरिक बडापत्र राख्दा सुरुमा उल्लेख गर्नुपर्ने विषय के हो ?

- A. सेवा र त्यसको प्रकृति
- B. सेवाग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने कार्यविधि
- C. सेवा प्रदान गर्न लाग्ने समयावधि
- D. सेवा प्रदान गर्ने पदाधिकारी

प्रमाण/स्रोत: सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ अनुसार नागरिक बडापत्रको सुरुमा कार्यालयबाट प्रदान गरिने 'सेवा र सोको प्रकृति' उल्लेख गरिन्छ।

९. कक्षा शिक्षकद्वारा विद्यार्थीमा स्वव्यवस्थापन, आत्मचिन्तन र आत्ममूल्याङ्कन जस्ता क्षमताहरूको विकास कसरी गराउन सकिन्छ ?

- A. सिकाइ क्रियाकलाप छनोट गर्दा यस्ता क्षमताहरू प्रदर्शन गर्ने अवसर दिएर
- B. यसका लागि अलगै विषयवस्तु र सिकाइको प्रबन्ध गरेर
- C. अतिरिक्त क्रियाकलापको आयोजना गरेर
- D. विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गर्दा यस्ता सिप परीक्षण गरेर

प्रमाण/स्रोत: बालकेन्द्रित तथा व्यवहारकुशल सिप सिद्धान्त अनुसार कक्षाकोठाको नियमित सिकाइ क्रियाकलापभित्रै अभ्यास र अवसर प्रदान गरेर स्व-व्यवस्थापन र आत्मचिन्तनको विकास गराइन्छ।

१०. समावेशी र प्रभावकारी कक्षाकोठा व्यवस्थापनले मुख्य रूपमा कुन कुरामा जोड दिन्छ ?

- A. शिक्षण सामग्रीको सङ्कलन र भित्ते सामग्रीको प्रयोग
- **B. सामाजिक, सांस्कृतिक र भाषिक विविधताको व्यवस्थापन**
- C. कक्षामा प्रभावकारी सञ्चार र उपचारात्मक शिक्षण
- D. अतिरिक्त / सह-पाठ्यक्रम गतिविधिहरूको योजना र व्यवस्थापन

प्रमाण/स्रोत: समावेशी शिक्षाको मूल मान्यता नै कक्षाकोठाभित्र रहेका विद्यार्थीहरूको सामाजिक, सांस्कृतिक, लैङ्गिक तथा भाषिक विविधतालाई स्वीकार गरी सोको उचित व्यवस्थापन गर्नु हो।

११. शिक्षण सुधार योजना (Teaching Improvement Plan - TIP) निर्माण र कार्यान्वयन गरी जवाफदेहिता निर्वाह गर्ने प्राथमिक दायित्व कसको हो ?

- A. स्थानीय शिक्षा अधिकारी
- B. योजना अधिकृत
- C. प्रधानाध्यापक
- D. शिक्षक

प्रमाण/स्रोत: आफ्नो कक्षाकोठा शिक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन 'शिक्षण सुधार योजना' (TIP) निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने प्रत्यक्ष र प्राथमिक दायित्व सम्बन्धित विषय शिक्षकको हुन्छ।

१२. अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ अनुसार आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा प्रयोजनका लागि स्थानीय तहलाई बजेट विनियोजन तथा अनुदान प्रदान गर्ने आधार तल दिइएकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. विद्यालय, शिक्षक सङ्ख्या र विद्यार्थी सङ्ख्या
- B. विद्यालय र विद्यार्थीले प्राप्त गरेको नतिजा
- C. विद्यार्थी सङ्ख्या र विद्यार्थीले प्राप्त गरेको नतिजा
- D. विद्यालय तथा विद्यार्थी सङ्ख्या र विद्यार्थीले प्राप्त गरेको नतिजा

प्रमाण/स्रोत: अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५को दफा ३० अनुसार सशर्त अनुदान र बजेट विनियोजन गर्दा विद्यालय सङ्ख्या, विद्यार्थी सङ्ख्या र सिकाइ नतिजालाई आधार मानिन्छ।

१३. शिक्षा ऐन, २०२८ अनुसार आधारभूत शिक्षा भनेको के हो ?

- A. कक्षा एकदेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा
- B. प्रारम्भिक बाल शिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा
- C. कक्षा छदेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा
- D. प्रारम्भिक बाल शिक्षादेखि कक्षा पाँचसम्म दिइने शिक्षा

प्रमाण/स्रोत: शिक्षा ऐन, २०२८ (आठौँ संशोधन)को दफा २ (ड) अनुसार "आधारभूत शिक्षा" भन्नाले प्रारम्भिक बाल शिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्छ।

१४. "दलित विद्यार्थीलाई प्राथमिकदेखि उच्च शिक्षासम्म कानुन बमोजिम छात्रवृत्तिसहित निःशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गरिने छ" यो हक नेपालको संविधानको कुन मौलिक हकमा उल्लेख गरिएको छ ?

- A. शिक्षा सम्बन्धी हक
- B. दलितको हक
- C. बालबालिकाको हक

- D. सामाजिक न्यायको हक

प्रमाण/स्रोत: नेपालको संविधानको धारा २४ (दलितको हक) को उपधारा (२) मा यो व्यवस्था मौलिक हकका रूपमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख छ।

१५. शिक्षक सेवा आयोगले खुला प्रतियोगिता, कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि आवश्यक रिक्त दरबन्दी कुन निकायबाट प्राप्त गर्छ ?

- A. शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
- B. स्थानीय तह
- C. शिक्षक किताबखाना
- D. शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

प्रमाण/स्रोत: शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७ अनुसार शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र (CEHRD) ले देशभरका रिक्त दरबन्दी प्रमाणित गरी आयोगमा पठाउँछ।

१६. तत्काल परिआउने समस्या (Non-routine problems) मा आधारित रहेर सिकाइ सहजीकरण क्रियाकलाप गर्दा सिकारुमा कुन प्रकारको सामान्य व्यावसायिक सिप (Soft skill) को विकास गराउन सकिन्छ ?

- A. Thinking skills
- B. Intrapersonal skills
- C. Interpersonal skills
- D. Citizenship skills

प्रमाण/स्रोत: गैर-दिनचर्या वा अप्रत्यासित समस्या समाधान गर्दा विश्लेषणात्मक र समालोचनात्मक चिन्तन सिप (Thinking Skills / Problem Solving Skills) को विकास हुन्छ।

१७. शैक्षिक न्यायको सुनिश्चितताको लागि तलकामध्ये कुन उपाय बढी उपयोगी हुन सक्छ ?

- A. निष्पक्ष स्रोत वितरण गर्ने
- B. अवसर उपलब्ध गराउने
- C. विविधता व्यवस्थापन गर्ने
- D. माथिका सबै

प्रमाण/स्रोत: शैक्षिक न्याय (Educational Justice/Equity) कायम गर्न समन्यायिक स्रोत साधन, सबैका लागि अवसर र विविधताको स्वीकार्यता एवं व्यवस्थापन तिनै पक्ष उत्तिकै आवश्यक हुन्छन्।

१८. स्पेनको सालामानकामा सन् १९९४ मा भएको शिक्षा सम्बन्धी विश्व सम्मेलन कुन विषयमा केन्द्रित रहेको थियो ?

- A. सबैका लागि शिक्षा अभियान
- B. शिक्षा र दिगो विकास
- C. विशेष आवश्यकता शिक्षा
- D. शिक्षामा लैङ्गिक समता

प्रमाण/स्रोत: सन् १९९४ को सालामानका सम्मेलन (UNESCO Salamanca Statement 1994) "विशेष आवश्यकता शिक्षा" (Special Needs Education: Access and Quality) र समावेशी शिक्षामा केन्द्रित थियो।

१९. सिकेका विषयवस्तुलाई लामो समयसम्म स्मरण गर्न र समालोचनात्मक चिन्तन तथा सिर्जनात्मक सिपको विकास समेत गर्न तलकामध्ये कुन क्रियाकलाप महत्वपूर्ण हुन्छ ?

- A. Mind mapping
- B. Bingo
- C. Give one, take one
- D. Homework

प्रमाण/स्रोत: माइन्ड म्यापिङ (Mind Mapping) ले चित्र र अवधारणाबिच सम्बन्ध स्थापित गरी स्मरणशक्ति, उच्च सज्ञानात्मक तह र सिर्जनशीलता अभिवृद्धि गर्दछ।

२०. व्यवहारवादी सिकाइ सिद्धान्त अनुसार तल दिइएका सिकाइका चरणहरूको क्रममध्ये कुन चाहिस क्रम सही छ ?

- A. उद्दीपक, प्रतिक्रिया, पुनर्बल (stimulus, response, reinforcement)
- B. प्रतिक्रिया, उद्दीपक, पुनर्बल (response, stimulus, reinforcement)
- C. पुनर्बल, उद्दीपक, प्रतिक्रिया (reinforcement, stimulus, response)
- D. उद्दीपक, पुनर्बल, प्रतिक्रिया (stimulus, reinforcement, response)

प्रमाण/स्रोत: व्यवहारवादी सिद्धान्त (Behaviorism - B.F. Skinner / Thorndike) को मानक सिकाइ शृङ्खला: उद्दीपक (Stimulus) → प्रतिक्रिया (Response) → पुनर्बल (Reinforcement) हो।

२१. तल दिइएकामध्ये उत्तर बाल्यावस्थाको विशेषता कुनचाहिँ हो ?

- A. नक्काली गर्नु
- B. दिवास्वप्न
- C. बालसमूह निर्माण
- D. परिचयको खोजी

प्रमाण/स्रोत: विकासात्मक मनोविज्ञान अनुसार उत्तर बाल्यावस्था (Late Childhood: ६-१२ वर्ष) लाई 'समूह उमेर' (Gang Age) भनिन्छ, जहाँ साथीहरूसँग बालसमूह निर्माण गर्ने विशेषता हुन्छ।

२२. विद्यालय र समुदायबीच सहसम्बन्ध विकास गर्ने काममा मुख्य भूमिका निर्वाह गर्ने दायित्व कसको हुन्छ ?

- A. विद्यालय व्यवस्थापन समिति
- B. विद्यालयका प्रधानाध्यापक
- C. शिक्षक-अभिभावक सङ्घ
- D. विद्यालयका शिक्षक

प्रमाण/स्रोत: विद्यालय प्रशासन सिद्धान्त अनुसार विद्यालय र बाह्य समुदाय/सरोकारवालाबीच पुलको रूपमा सम्बन्ध विस्तार गर्ने मुख्य प्रशासनिक दायित्व प्रधानाध्यापकको हुन्छ।

२३. तलकामध्ये कुन विषयमा समुदाय वा अभिभावकको भूमिकाको कम अपेक्षा गरिन्छ ?

- A. स्थानीय क्षमता र सिपको उपयोग
- B. कक्षाकोठाको शिक्षण सिकाइ
- C. विद्यार्थीको नियमितता
- D. सामाजिक परीक्षण

प्रमाण/स्रोत: प्रत्यक्ष 'कक्षाकोठाको शिक्षण सिकाइ' पेसागत/प्राविधिक कार्य भएकाले यसमा शिक्षकको भूमिका मुख्य हुन्छ र अभिभावकको भूमिका तुलनात्मक रूपमा कम हुन्छ।

२४. विद्यालय भित्रको औपचारिक सामाजिक संरचनाको सञ्चारमा सहभागी हुने प्रमुख पक्षहरू कुन कुन हुन् ?

- A. शिक्षक, विद्यार्थी र प्रशासन
- B. शिक्षक, विद्यार्थी र समुदाय
- C. शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावक
- D. माथिका सबै

प्रमाण/स्रोत: विद्यालयभित्रको प्रत्यक्ष 'आन्तरिक/औपचारिक' संरचनामा शिक्षक, विद्यार्थी र प्रशासनिक निकाय नै प्रमुख सञ्चार प्रणालीभित्र पर्दछन्।

२५. शिक्षक पेसागत विकासको अवधारणालाई सही रूपमा प्रतिनिधित्व नगर्ने भनाइ तल दिइएकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. यो मागमा आधारित हुन्छ
- B. यो निरन्तर चलिरहन्छ
- C. यो निश्चित समायावधिमा सञ्चालन हुन्छ
- D. यो कार्यस्थलमै प्राप्त हुन्छ

प्रमाण/स्रोत: पेसागत विकास (TPD) कुनै निश्चित घेरा वा 'निश्चित समयावधिमा सीमित' नभई जीवनपर्यन्त चलने निरन्तर प्रक्रिया हो।

२६. पाठ्यक्रमले तय गरेका उद्देश्य, सिकाइ उपलब्धि र समयबीच सन्तुलन कायम गराई तोकिएको समयमा निर्धारित पाठ्यवस्तु (Course) पुरा गर्न तयार गरिने योजना तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. वार्षिक शैक्षणिक योजना
- B. वार्षिक कार्यपात्रो
- C. दैनिक पाठ्योजना
- D. एकाइ योजना

प्रमाण/स्रोत: वर्षभरिको तोकिएको समयमा विषयवस्तु, उद्देश्य र क्रियाकलाप पूरा गर्न शिक्षकले तयार पार्ने योजना 'वार्षिक शैक्षणिक योजना' (Annual Instructional Plan) हो।

२७. कक्षाकोठाको सामाजिक वातावरण व्यवस्थापन अन्तर्गत नपर्ने कार्य तलकामध्ये कुन हो ?

- A. विद्यार्थीका व्यक्तिगत भिन्नतालाई स्वीकार्ने
- B. विद्यार्थीका क्षमता अनुसारको समूह निर्माण गर्ने
- C. व्यक्तिगत भिन्नताको आधारले मात्र कक्षा सहभागितामा फरक नपर्ने व्यवस्था गर्ने
- D. सबै विद्यार्थीलाई कक्षामा सहभागी हुने र क्षमता प्रदर्शन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने

प्रमाण/स्रोत: सामाजिक वातावरण व्यवस्थापनमा व्यक्तिगत भिन्नतालाई सम्बोधन गर्दै फरक-फरक तरिकाले सहभागिता गराउनुपर्छ; भिन्नतालाई वेवास्ता गरी सहभागितामा फरक नपर्ने व्यवस्था गर्नु उपयुक्त मानिँदैन।

२८. जीवन निर्वाहका लागि निश्चित ज्ञान, सिप र धारणा सबै व्यक्तिलाई आवश्यक हुन्छ भन्ने मान्यतामा आधारित तलकामध्ये कुन पाठ्यक्रम हो ?

- A. सम्पादित पाठ्यक्रम (Implemented Curriculum)
- B. सुसुप्त पाठ्यक्रम (Hidden Curriculum)
- C. मुख्य पाठ्यक्रम (Core Curriculum)
- D. हासिल गरेको पाठ्यक्रम (Achieved Curriculum)

प्रमाण/स्रोत: Core Curriculum (मुख्य पाठ्यक्रम) ले प्रत्येक नागरिक/विद्यार्थीका लागि अनिवार्य र आधारभूत रूपमा आवश्यक पर्ने साझा ज्ञान तथा जीवनोपयोगी सिपलाई जनाउँछ।

२९. विद्यालय तहको पाठ्यपुस्तक तयार गर्दा तलकामध्ये कसलाई प्रमुख आधार मानिन्छ ?

- A. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप

- B. विद्यार्थी तथा अभिभावकको रुचि
- C. पाठ्यक्रम
- D. राष्ट्रिय लक्ष्य र प्राथमिकता

प्रमाण/स्रोत: पाठ्यपुस्तक (Textbook) सधैं पाठ्यक्रम (Curriculum) मा आधारित भएर तयार गरिने हुनाले पाठ्यपुस्तक निर्माणको प्रत्यक्ष र प्रमुख आधार 'पाठ्यक्रम' हो।

३०. विद्यालय तहको पाठ्यक्रम विकासमा प्रभाव पार्ने प्रमुख तत्व तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. शिक्षा प्रशासक
- B. अभिभावक
- C. सामाजिक कार्यकर्ता
- D. समकालीन समाज

प्रमाण/स्रोत: पाठ्यक्रम निर्माणका मुख्य आधारहरू (Socio-cultural, Psychological, Philosophical Foundations) मध्ये 'समकालीन समाज' (Contemporary Society) को आवश्यकता नै प्रमुख प्रभाव पार्ने तत्व हो।

३१. कक्षा १-३ को एकीकृत पाठ्यक्रममा नेपालले गरिरहेको अभ्यास तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. विषयगत पाठ्यक्रम
- B. बहुविषयक पाठ्यक्रम
- C. अन्तरविषयक पाठ्यक्रम
- D. विषयविहीन पाठ्यक्रम

प्रमाण/स्रोत: राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ अनुसार कक्षा १-३ को एकीकृत पाठ्यक्रम मुख्यतया 'बहुविषयक' (Multidisciplinary) ढाँचामा आधारित छ।

३२. तल दिइएकामध्ये कुनचाहिँ सामग्रीलाई शिक्षकको प्रमुख सहयोगी सामग्रीका रूपमा मानिन्छ ?

- A. पाठ्यक्रम
- B. पाठ्यपुस्तक
- C. विशिष्टीकरण तालिका
- D. शिक्षक निर्देशिका

प्रमाण/स्रोत: कक्षाकोठामा कसरी पढाउने, कुन विधि र सामग्री प्रयोग गर्ने भन्नेबारे स्पष्ट मार्गदर्शन गर्ने भएकाले 'शिक्षक निर्देशिका' (Teacher's Guide) लाई शिक्षकको प्रमुख सहयोगी सामग्री मानिन्छ।

३३. समालोचनात्मक सोचाइ सिप अन्तर्गत प्रयोग हुने ABC Framework मा समावेश नहुने पक्ष तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. सिकारुमा उत्सुकता जगाउने
- B. सिकारुमा ज्ञान निर्माण गर्ने
- C. सिकारुको सिकाइ सुदृढीकरण गर्ने
- D. सिकारुको सिपको प्रमाणीकरण गर्ने

प्रमाण/स्रोत: ABC Framework मा A = Anticipation (उत्सुकता जगाउने), B = Building Knowledge (ज्ञान निर्माण गर्ने), र C = Consolidation (सुदृढीकरण गर्ने) पर्दछन्; सिपको 'प्रमाणीकरण' यसमा पर्दैन।

३४. विद्यार्थी सिकाइ सहजीकरण निर्देशिका, २०७७ ले विपत वा महामारीको अवस्थामा निर्बाध रुपमा सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नको लागि विद्यार्थी पहिचान गरी वर्गीकरण गर्ने जिम्मेवारी कसलाई सुम्पिएको छ ?

- A. स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ वर्ग
- B. विद्यालय तथा विद्यालय व्यवस्थापन समिति
- C. विद्यालय तथा स्थानीय तह
- D. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह

प्रमाण/स्रोत: विद्यार्थी सिकाइ सहजीकरण निर्देशिका, २०७७ को दफा ४ अनुसार विद्यार्थीको प्रविधिमा पहुँचको आधारमा वर्गीकरण (५ वटा समूह) गर्ने दायित्व सम्बन्धित विद्यालय र वि.व्य.स. को हो।

३५. Which of the following device uses positional notation to represent a decimal number?

- A. Pascaline
- B. Abacus
- C. Computer
- D. Calculator

प्रमाण/स्रोत: एबाकस (Abacus) स्थानमान (Positional Notation/Value) प्रणालीमा आधारित पहिलो गणना गर्ने यन्त्र हो।

३६. तल दिइएका ज्यामितीय आकारहरूमध्ये समूहमा नमिल्ने कुनचाहिँ हो ?

- A. आयत
- B. त्रिभुज
- C. वर्ग / समानान्तर चतुर्भुज
- D. वृत्त

प्रमाण/स्रोत: आयत, त्रिभुज र वर्ग सीधा रेखाहरू (Straight Line Segments) ले बनेका बहुभुज (Polygons) हुन् भने वृत्त (Circle) वक्ररेखा (Curved Line) ले बनेको आकृति हो।

३७. तलकामध्ये कुन सङ्ख्याको ५० प्रतिशतबाट ५० घटाउँदा ५० नै बाँकी रहन्छ ?

- A. २००
- B. २५०
- C. ३००
- D. ३५०

प्रमाण/स्रोत (गणितीय हिसाब):

- मानौं सङ्ख्या x हो।
- x को $50\% - 50 = 50$
- $0.5x = 100 \Rightarrow x = 200$.

३८. तल दिइएकामध्ये कुनचाहिँमा शब्दहरूको क्रम उपयुक्त छ ?

- A. पुष्पक, पुष्कल, पुष्कर, पुष्पराग
- B. पुष्कर, पुष्पक, पुष्कल, पुष्पराग
- C. पुष्पक, पुष्कर, पुष्कल, पुष्पराग
- D. पुष्कर, पुष्कल, पुष्पक, पुष्पराग

प्रमाण/स्रोत (नेपाली वर्णानुक्रम):

'पुष्प क', 'पुष् क र', 'पुष् क ल', 'पुष् प राग' वर्णानुक्रम (Alphabetical order) अनुसार सही क्रम C हो।

३९. ८, ३ र ७ बाट बन्ने सबैभन्दा ठूलो सङ्ख्या र सबैभन्दा सानो सङ्ख्याबीचको फरक कति हुन्छ ?

- A. ४९५
- B. ५९४
- C. ५४९
- D. ४५९

प्रमाण/स्रोत (गणितीय हिसाब):

- ठूलो सङ्ख्या = ८७३
- सानो सङ्ख्या = ३७८
- फरक = $८७३ - ३७८ = ४९५$

४०. शिक्षकले कक्षा शिक्षणमा शिक्षणविधि छनोट गर्दा तलकामध्ये कुन आधारलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ ?

- A. पाठको उद्देश्य र विषयवस्तु
- B. विद्यार्थी सङ्ख्या र शिक्षकको कार्यबोझ
- C. शिक्षण सामग्रीको उपलब्धता र शिक्षकको रुचि
- D. शिक्षण सामग्रीको उपलब्धता र भौतिक अवस्था

प्रमाण/स्रोत: शिक्षण विधि छनोटको सर्वोपरि र प्राथमिक आधार पाठको 'उद्देश्य' (Objective) र सिकाउनुपर्ने 'विषयवस्तु' (Content) हो।

४१. बालबालिकाको विशेष प्रकारको सिकाइ कठिनाइ पत्ता लगाउन तलकामध्ये कुन मूल्याङ्कन विधि प्रयोग गर्नुपर्छ ?

- A. निरन्तर मूल्याङ्कन
- B. निर्माणात्मक मूल्याङ्कन
- C. निदानात्मक मूल्याङ्कन
- D. निर्णयात्मक मूल्याङ्कन

प्रमाण/स्रोत: विद्यार्थीका विशिष्ट सिकाइ कमजोरी र जटिलताहरूको जड/कारण पहिचान गर्ने 'निदानात्मक मूल्याङ्कन' (Diagnostic Evaluation) प्रयोग गरिन्छ।

४२. विषयवस्तुको वैधतालाई सुनिश्चित गरी प्रश्नपत्र निर्माण कार्यलाई वस्तुगत र वैज्ञानिक बनाउन शिक्षकले प्रयोग गर्नुपर्ने प्रमुख सामग्री तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. पाठ्यक्रम
- B. विशिष्टीकरण तालिका
- C. पाठ्यपुस्तक
- D. शिक्षक निर्देशिका

प्रमाण/स्रोत: प्रश्नपत्रको वैधता (Validity) र सन्तुलन कायम गर्ने 'विशिष्टीकरण तालिका' (Specification Grid) अनिवार्य मानिन्छ।

४३. अक्षराङ्कन मूल्याङ्कन पद्धतिमा उपलब्धिस्तर 'A' को स्तरीकृत अङ्क (GPA) कति हुन्छ ?

- A. २.८
- B. ३.२
- C. ३.६
- D. ४.०

प्रमाण/स्रोत: अक्षराङ्कन निर्देशिका, २०७८ अनुसार: $A^+ = 4.0$, $A = 3.6$, $B^+ = 3.2$, $B = 2.8$.

४४. तलकामध्ये निर्णयात्मक मूल्याङ्कनको साधन कुनचाहिँ हो ?

- A. एकाइ तथा त्रैमासिक परीक्षा

- B. परियोजना कार्य
- C. वार्षिक परीक्षा
- D. हाजिरी जवाफ

प्रमाण/स्रोत: शैक्षिक सत्रको अन्त्यमा कक्षा चढाउने वा प्रमाणपत्र दिने उद्देश्यले गरिने 'वार्षिक परीक्षा' (Annual Exam) निर्णयात्मक मूल्याङ्कन (Summative Evaluation) हो।

४५. कार्यमूलक अनुसन्धानको उपयुक्त चरण तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. Plan, Observe, Act, Reflect
- B. Plan, Act, Observe, Evaluate
- C. Plan, Act, Observe, Reflect
- D. Plan, Act, Reflect, Observe

प्रमाण/स्रोत: कार्यमूलक अनुसन्धान (Action Research - Lewin/Kemmis Model) को सर्वमान्य चक्रीय चरण: Plan → Act → Observe → Reflect (PAOR) हो।

४६. शिक्षामा कार्यमूलक अनुसन्धान किन गरिन्छ ?

- A. कक्षाकोठाका तात्कालिक समस्या समाधान गर्न
- B. नयाँ सिद्धान्तहरूको प्रतिपादन गरी लागू गर्न
- C. मौजुदा सिद्धान्तहरूको परीक्षण गर्न
- D. नयाँ ज्ञानको सिर्जना र ज्ञान उत्पादनमा योगदान गर्न

प्रमाण/स्रोत: कार्यमूलक अनुसन्धान सिद्धान्तको प्रतिपादन नै शिक्षकले आफ्ना कक्षाकोठाका व्यावहारिक र 'तात्कालिक समस्या' (Immediate Problems) आफैँ समाधान गर्नका लागि भएको हो।

४७. शिक्षामा गरिने अनुसन्धानका प्राप्तिहरूलाई सामान्यीकरण गर्न उपयुक्त नहुने विधि तलकामध्ये कुनचाहिँ हो ?

- A. सर्वेक्षण विधि
- B. परिणामात्मक विधि
- C. गुणात्मक विधि
- D. मामला अध्ययन विधि

प्रमाण/स्रोत: मामला अध्ययन (Case Study) निश्चित व्यक्ति, संस्था वा एकाइमा केन्द्रित गहिरो अध्ययन हुने भएकाले यसका निष्कर्षहरूलाई अन्यत्र व्यापक रूपमा सामान्यीकरण (Generalization) गर्न मिल्दैन।

४८. शिक्षामा अनुसन्धान गर्दा निचोडमा पुग्नु अगाडि विभिन्न क्षेत्रबाट सङ्कलन गरिएका सूचना तथा तथ्य-तथ्याङ्कलाई भिडाइ विविध कोणबाट हेर्न र मन्थन तथा विश्लेषण गर्न प्रयोग हुने विधिलाई के भनिन्छ ?

- A. Data Tabulation
- B. Cross Verification
- C. Reflection
- **D. Triangulation**

प्रमाण/स्रोत: अनुसन्धानमा तथ्याङ्कको वैधानिकताका लागि बहु-विधि, स्रोत वा कोणबाट तथ्याङ्क भिड्याउने प्रक्रियालाई **Triangulation** भनिन्छ।

४९. जोड, घटाउ, गुणन, भाग तथा विभिन्न चार्ट र ग्राफहरूबारे सिकाइ सहजीकरण गर्दा तलकामध्ये कुन कम्प्युटर प्रोग्राम प्रयोग गर्नुहुन्छ ?

- A. MS Word
- **B. MS Excel**
- C. One Note
- D. Microsoft Teams

प्रमाण/स्रोत: कम्प्युटर प्रविधि अनुसार गणितीय हिसाब, तथ्याङ्क विश्लेषण र चार्ट/ग्राफ निर्माणका लागि एमएस एक्सेल (MS Excel Spreadsheet) प्रयोग गरिन्छ।

५०. तलकामध्ये कुनचाहिँ वेब ब्राउजर होइन ?

- **A. Youtube**
- B. Mozilla
- C. Chrome
- D. Internet explorer

प्रमाण/स्रोत: Mozilla Firefox, Google Chrome र Internet Explorer वेब ब्राउजर हुन्; YouTube एक 'भिडियो सेयरिङ/स्ट्रिमिङ प्लेटफर्म' हो, वेब ब्राउजर होइन।

Ctevtsolution.com